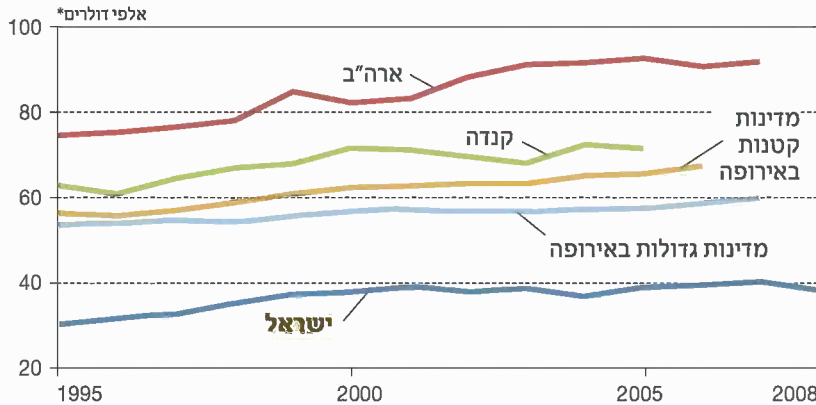

בתוך הכסף מירב ארלוזורוב

התעשייה המסורתית בישראל מפגרת בשנות דור

תוצר לעובד בתעשייה המסורתית

ישראל מול העולם

מקור: אפלייד אקונומיקס

*במונחי כוח קנייה, 2005

« העובד הישראלי הוא עובד גרוע. זאת עובדה. נתוני השוואת הפריון של עובדים מלמדים כי עובדי התעשייה המסורתית מפגרים בפריון שלהם ב-55% אחרי העובדים האמריקאים. אפילו פאר היצירה הישראלית, עובדי ההייטק, מפגרים בכ-17% אחרי האמריקאים – והפער רק גדל והולך. לגבי הרוב המוחלט של העובדים בישראל, אין מדירת פריון – אבל ההערכה הרווחת היא שהמצב שם אינו טוב יותר. ככל הנראה, הוא גרוע יותר.

את המחיר על היותנו עובדים גרועים אנחנו משלמים מדי יום. פרופ' צבי אקשטיין, העומד בראש ועדה שמונתה על ידי המדען הראשי במשרד התמ"ת כדי לברר מה לכל הרוחות קורה עם הפריון שלנו, מביא את הנתונים בתמציתיות: התוצר השנתי לנפש בארה"ב, גם בעיצומו של משבר, הוא כ-48 אלף דולר, לעומת כ-30 אלף דולר בישראל. כלומר, רמת החיים בארה"ב, במונחי תוצר, גבוהה בכ-60% מבישראל. להערכתו של אקשטיין, כמחצית מהפער נובע מכך ששיעור ההשתתפות של העובדים והחרדים בישראל בכוח העבודה נמוך, ולכן הם מייצרים מעט. המחצית השנייה נובעת מהפריון הגרוע של אלה שכן עובדים וכן מייצרים, אבל מפגרים בממוצע ב-40% אחרי כושר הייצור של הער באמריקא.

אין מחלוקת בין המומחים על כך שאם ישראל רוצה לפרוץ קדימה ולהיהפך לאחת המדינות המתקדמות בעולם – אחת מ-15 המדינות המתקדמות, כפי שהגדיר ראש הממשלה, בנימין נתניהו – היא חייבת לייצר יותר. זה אומר שעליה לדאוג לשלב את הערבים והחרדים בשוק העבודה, אבל באותה מידה של חשיבות – לדאוג גם שנתחיל להיות עובדים חכמים יותר ויעילים יותר, לפחות כמו האמריקאים.

מדוע אנחנו עובדים גרועים כל כך? זוהי, מתברר, חידה שאין עליה תשובה ברורה. לפחות שתי ועדות ממשלתיות עסקו בניסיון לפתור את החידה הזאת בשנים האחרונות – ועדת מקוב, שניסתה ב-2005 להבין מדוע הפריון של העובד בתעשייה המסורתית נמוך כל כך, ואחריה ועדת אקשטיין, המנסה להבין כיום מדוע הפריון של עובדי ההייטק נסוג בעשור האחרון.

הקמתן של שתי ועדות נפרדות בתוך שבע שנים מלמדת כבר על חלק משוער מהתשובה: קיים הברל תהומי בין בעיות הפריון בהייטק

טת העבודה העיקרית בתעשייה המסורתית הישראלית היא להעסיק כמה שיותר עובדים זולים בשכר מינימום. השכר הנמוך נובע מהתפקה הנמוכה, שכמוכן נובעת מהיעדר חדשנות והיעדר טכנולוגיה.

בהתאם לכך, התעשייה המסורתית, המ עסיקה שליש מהעובדים בתעשייה (120 אלף איש), מייצרת רק רבע מהפריון התעשייתי ורק 5% מהיצוא. בפועל, כמעט כל היצוא הזה מקורו בעשר חברות תעשייה גדולות ויוצאות דופן, שבראשן ישקר. הפריון הנמוך מביא לכך שהשכר הממוצע למשרה בתעשייה המסורתית הוא 7,600 שקל בחודש בלבד, 60% פחות מהשכר הממוצע בתעשיית ההייטק, 17,600 שקל בחודש.

ועדת מקוב זיהתה את הפיגור בהשקעות הטכנולוגיה בתעשייה המסורתית, והמליצה על תוכנית ממשלתית לעידוד החדשנות בתעשייה ב-750 מיליון שקל בשנה. מאז תחילת היישום של תוכנית מקוב מורגשת אכן התעוררות ניכרת בהשקעות במחקר ופיתוח (מו"פ) בתעשייה. המדען הראשי במשרד התמ"ת מדווח על זינוק במספר חברות תעשייה שביקשו תמיכה במו"פ, מ-40 חברות בלבד ב-2006 ל-230 חברות ב-2011. גם תקציב התמיכה זינק ל-300 מיליון שקל בשנה (ההמלצה המקורית של מקוב היתה 750 מיליון שקל). ובכל זאת, רק 4% מחברות התעשייה המסורתית ניגשות למדען הראשי כדי לבקש תמיכה במו"פ – וזוהי רק טיפה בים בעיות הפריון של ישראל.

מחר: האם אנחנו עובדים לא חכמים?

לבעיות הפריון בתעשייה המסורתית. הסיבה היא הברל בנתוני ההשקעה של שני הענפים. לפי הנתונים של חברת אפלייד, שמונתה על ידי המדען הראשי במשרד התמ"ת, אבי חסון, לחקור את תעלומת היעדרה בפריון ההייטק, בישראל אין בעיה של השקעות הון בתעשייה. בתעשייה המסורתית וגם בתעשיית ההייטק משקיעים היטב.

אמרים, פרשנויות וניתוחים בזירת הדעות באתר

TheMarker

www.themarker.com/opinion

לעומת זאת, כשנבדקת ההשקעה בתחום המו"פ והטכנולוגיה, מתבררת תמונה קוטבית לחלוטין – תעשיית ההייטק שלנו משקיעה בטכנולוגיה יותר ממקבילתה האמריקאית (105% לעומת האמריקאים). לעומת זאת, התעשייה המסורתית שלנו פשוט אינה נמצאת בעולם הטכנולוגי – ההשקעה שלה בטרטכנולוגיה היא 35% מההשקעה של התעשייה המסורתית האמריקאית.

הפיגור הטכנולוגי העצום של התעשייה המסורתית בישראל הוא ההסבר העיקרי לפיגור העצום בפריון של העובד הישראלי בתעשייה הזו. מכל בחינה שהיא, התעשייה המסורתית הישראלית היא תעשייה מפגרת. היא מסתמכת על טכנולוגיות ועל שיטות עבודה מלפני עשרות שנים. למעשה, שיי